

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№67

4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**SCIENCE,
TECHNOLOGY
AND INDUSTRY
IN THE DIGITAL AGE**

APRIL 22-24, 2026
HAMBURG, GERMANY

Список використаних джерел

1. Дмитренко Л. Виховання обдарованих дітей. Палітра педагога. 2007. № 2. С. 13–15.
2. Левик І.М. Екологічне виховання дітей старшого дошкільного віку в процесі ознайомлення з природним довкіллям. С. 257–261. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/44244/1/1.pdf>
3. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти: педагог-дошкільник: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Слово, 2009. 398 с.
4. Чорна Г. В., Скірко Г. З. Формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку у різних видах діяльності в природі. Інноваційна педагогіка. 2021. Т. 2. № 31. С. 163–169. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_2/36.pdf

ВАЛІДНІСТЬ ТА НАДІЙНІСТЬ ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ОФІЦЕРІВ: КОРЕЛЯЦІЯ МІЖ ВНУТРІШНІМИ ТЕСТАМИ ТА ВИМОГАМИ СМР (LSU)

Ільченко Анна Іванівна

доктор філософії, доцент

Кафедра мовної підготовки

Факультет лідерства

Інститут військово-морських сил

Одеська національна морська академія, Україна

У системі іншомовної підготовки вищого офіцерського складу критичною науково-методичною проблемою залишається забезпечення високого рівня валідності та надійності інструментів оцінювання мовленнєвої компетенції. Традиційні внутрішні іспити у військових навчальних закладах часто демонструють вкрай низьку кореляцію з реальними вимогами багатонаціонального операційного середовища та суворими стандартами тестування на отримання сертифіката СМР (Standardized Language Profile), який є базовою передумовою для призначення офіцерів на посади категорії LSU (Language Staff Officer — штабний офіцер зі знанням мови). Фундаментальна розбіжність полягає у системному порушенні принципу конструктивної валідності (Construct Validity): внутрішні академічні тести переважно орієнтовані на перевірку дискретних лексико-граматичних знань за допомогою завдань закритого типу (наприклад, множинного вибору або заповнення пропусків), тоді як стандарти НАТО вимагають оцінювання цілісної комунікативно-прагматичної спроможності військовослужбовця виконувати конкретні управлінські завдання. Це призводить до небезпечної парадоксальної ситуації, коли офіцер отримує найвищий бал за внутрішній тест із граматики англійської

мови, але виявляється абсолютно нездатним скласти формалізований звіт про навігаційний інцидент (Navigational Incident Report), запитати підтримку чи провести оперативний брифінг для союзників, що є його прямим обов'язком у міжнародному штабі.

Яскравим прикладом порушення валідності є традиційне оцінювання навичок аудіювання. На типовому внутрішньому іспиті слухач може ідеально виконати завдання формату «True/False» після прослуховування чітко начитаного диктором академічного тексту. Однак у реальних умовах несення ходової вахти той самий офіцер або курсант стикається з абсолютно іншим акустичним і когнітивним навантаженням: йому необхідно розшифрувати екстрений медичний виклик (MEDEVAC) чи сигнал лиха по УКХ-радіостанції (VHF radio) крізь статичний шум, ідентифікувати координати та правильно заповнити стандартизований шаблон доповіді. Аналогічний розрив спостерігається і в оцінюванні письма: класичне написання есе на загальні соціальні теми жодним чином не корелює з умінням лаконічно, використовуючи пасивний стан, аббревіатури та принцип синтаксичної компресії, скласти рапорт про боротьбу за живучість корабля (Damage Control Report) або фрагментарне бойове розпорядження (FRAGO). Такі академічні тести перевіряють знання про мову, а не здатність нею оперувати.

Для подолання цієї методологічної прірви та досягнення високої кореляції з вимогами STANAG 6001, наполегливо рекомендується кардинально переглянути архітектуру внутрішнього контролю на користь проблемно-цільового оцінювання (Task-Based Assessment). Головна рекомендація полягає у максимальній відмові від завдань закритого типу та перенесенні фокусу на імерсивні симуляції. Наприклад, для об'єктивного оцінювання навичок говоріння (Speaking) викладачу слід використовувати формат інтерактивного рольового брифінгу: офіцер отримує тактичну мапу та актуальне метеорологічне чи навігаційне зведення (METAREA/NAVAREA) і має за суворо обмежений час доповісти оперативну обстановку іноземному командуванню, роль якого виконує екзаменатор. Оцінюється не ідеальна морфологічна точність, а здатність досягти комунікативної мети (Task Achievement), вміння реагувати на раптові ввідні запитання (Q&A session), використовувати стратегії пом'якшення наказів (Mitigation) та дотримуватися військово-дипломатичного етикету.

Крім того, надійність (Reliability) такого формату оцінювання має жорстко контролюватися. Щоб уникнути суб'єктивізму викладачів, рекомендується розробити та впровадити на кафедрі єдині стандартизовані аналітичні рубрики (Analytic Rubrics), які дзеркально відображають прагматичні дескриптори стандарту SMP. Оцінка повинна формуватися з таких критеріїв, як адекватність використання вузькоспеціалізованої термінології, швидкість когнітивної реакції, здатність утримувати ініціативу в діалозі та ступінь впливу мовних помилок на загальне розуміння наказу. Інтеграція саме таких інструментів оцінювання створить потужний позитивний зворотний ефект (Positive Washback), коли підготовка до внутрішнього іспиту автоматично стає підготовкою до реального керування силами в багатонаціональному середовищі.

Для досягнення високої статистичної та, що найважливіше, практичної кореляції між поточним академічним контролем та жорсткими вимогами до офіцерів багатонаціонального штабу (LSU), система внутрішнього оцінювання мовленнєвої компетенції має бути радикально та безкомпромісно переформатована за принципом критеріально-орієнтованого тестування (Criterion-Referenced Testing). На відміну від традиційного нормативного оцінювання, де слухачів штучно порівнюють між собою, цей прогресивний підхід передбачає вимірювання результатів виключно щодо заздалегідь визначеного, непохитного операційного стандарту. Надійність (Reliability) такого оцінювання, а зокрема критично важлива узгодженість оцінок різних екзаменаторів (Inter-rater reliability), не може покладатися на інтуїцію чи педагогічний досвід викладача. Вона забезпечується виключно через розробку та суворе впровадження стандартизованих аналітичних рубрик, які не просто описують рівні володіння загальною іноземною мовою, а дзеркально відображають прагматичні дескриптори натівського стандарту STANAG 6001. Відповідно, замість застарілого оцінювання абстрактної лінгвістичної «правильності» (Accuracy) — тобто механічного підрахунку граматичних чи фонетичних помилок — екзаменатори повинні вимірювати насамперед успішність виконання конкретного комунікативного завдання (Task Achievement) та інтерактивну компетенцію військовослужбовця. Головний постулат такого оцінювання: якщо допущена лексична чи синтаксична похибка не спотворює загального змісту наказу і не призводить до операційного зриву виконання місії, вона не повинна фатально знижувати загальний бал за комунікацію.

Як показовий практичний приклад імплементації цього підходу, під час тестування навичок продуктивного говоріння (Speaking) єдиним валідним інструментом оцінювання має бути не переказ завченого загальновійськового тексту чи монологічна відповідь на заготовлені абстрактні запитання, а жорстка, імерсивна симуляція рольового інтерв'ю або напруженої ділової наради на рівні об'єднаного штабу (Joint Headquarters). У цьому контексті моделюється стресова оперативна ситуація, де майбутній штабний офіцер або командир підрозділу військово-морських сил повинен не просто зачитати доповідь, а аргументовано відстояти комплексний план проведення доглядової операції (VBSS — Visit, Board, Search, and Seizure) перед іноземним військовим радником чи командувачем з'єднання. Екзаменатор у цій ситуації відіграє роль не пасивного контролера, а активного, іноді свідомо скептично налаштованого партнера по комунікації. Він створює штучний когнітивний та лінгвістичний тиск: ставить непередбачувані, провокативні чи глибоко уточнюючі запитання щодо алокації сил і засобів, вимагає негайного роз'яснення правил застосування зброї (Rules of Engagement). Оцінюванню підлягає саме те, наскільки офіцер здатний зберігати військово-дипломатичний такт, чи володіє він прагматичними стратегіями пом'якшення (Mitigation strategies) при тактовному відхиленні контрпропозицій партнера, та чи здатний він адекватно, без тривалих пауз, розгубленості чи

переходу на рідну мову, адаптувати свій дискурс до нових раптових ввідних даних.

Головною методичною рекомендацією для кафедр та мовних центрів щодо забезпечення такого рівня експертної надійності є регулярне та обов'язкове проведення калібрувальних сесій (Calibration Sessions) для самих викладачів-екзаменаторів. Під час таких фахових сесій екзаменаційна комісія спільно переглядає відеозаписи або прослуховує аудіозаписи попередніх симуляційних відповідей курсантів чи офіцерів, після чого кожен викладач незалежно виставляє бали за розробленими аналітичними рубриками. Далі відбувається аргументоване обговорення виявлених розбіжностей в оцінках до моменту досягнення повного концептуального консенсусу. Лише такий глибинний, стандартизований та безперервний процес калібрування перетворює внутрішній іспит із формальної та суб'єктивної академічної перешкоди на реальний, абсолютно валідний інструмент прогнозування того, наскільки успішно офіцер зможе функціонувати, керувати та Подолання критичного розриву між застарілим внутрішнім оцінюванням та реальними, жорсткими потребами профілю LSU вимагає безальтернативного, системного впровадження автентичних методів контролю для всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності. У цьому контексті оцінювання навичок продуктивного письма (Writing) повинно категорично відійти від написання абстрактних академічних есе і базуватися виключно на створенні функціональної штабної документації. Як фундаментальну практичну рекомендацію, інструментом перевірки має стати написання службових записок (Memorandums), розробка фрагментарних або повних оперативних наказів (Operation Orders), а також складання офіційних електронних листів штабним партнерам по коаліції. При цьому оцінюванню підлягає не лише базова лексико-граматична правильність, але й суворе дотримання жорстких вимог натівського військового етикету, прагматичної доцільності та специфічного форматування. Наприклад, під час складання бойового наказу (OPORD) на іспиті, офіцер повинен продемонструвати бездоганне володіння стандартною п'ятипунктовою структурою НАТО — SMEAC (Situation, Mission, Execution, Administration and Logistics, Command and Signal). Викладач оцінює здатність слухача уникати синтаксичної двозначності та правильно обирати модальні дієслова, усвідомлюючи, що в реальних умовах найменша неточність у такій документації може призвести до фатальних наслідків або провалу операції.

Своєю чергою, тести з рецептивних видів мовленнєвої діяльності — аудіювання та читання — повинні конструюватися виключно на базі автентичних, принципово неадаптованих джерел, які достовірно відтворюють операційне когнітивне перевантаження військовослужбовця. Для валідного оцінювання навичок аудіювання екзаменаторам слід категорично відмовитися від студійних дикторських записів. Натомість необхідно використовувати реальні радіоперехоплення або записи переговорів по тактичному зв'язку, які супроводжуються природними акустичними перешкодами, статичним шумом (VHF static) та відображають різноманітні ненормативні акценти представників

різних країн-учасниць коаліції. Оцінювання навичок читання має цілком зміститися у площину опрацювання навігаційних чи метеорологічних попереджень (NAVAREA/METAREA) або комплексних тактичних зведень (SITREP). У таких форматах об'єктивно перевіряється здатність офіцера застосовувати стратегії вибіркового та пошукового читання (Scanning and Skimming) в умовах змодельованого жорсткого дефіциту часу: він повинен вміти миттєво ідентифікувати критично важливу інформацію — точні координати цілі, час початку маневру або масштаб загрози, свідомо ігноруючи надлишкову або нерелевантну лінгвістичну оболонку тексту.

Лише за умови абсолютної, безкомпромісної методичної синхронізації внутрішніх інструментів оцінювання з форматом, критеріями та загальною філософією сертифікаційних іспитів СМР досягається потужний дидактичний феномен — позитивний зворотний ефект (Positive Washback Effect). За такої сучасної освітньої парадигми сама процедура підготовки до поточного чи підсумкового тестування перестає бути формальним «натягуванням» на тест (teaching to the test) і концептуально перетворюється на невід'ємний, глибоко дієвий етап формування оперативної спроможності. Усвідомлюючи, що іспит вимагатиме виконання реальних управлінських завдань у симуляціях, слухачі автоматично зміщують свій фокус із механічного заучування граматичних правил на інтенсивну, свідому практику штабних комунікацій. Це остаточно цементує сприйняття іноземної мови не як відокремленої гуманітарної дисципліни, а як критично важливого інструментарію управління, планування та реальної взаємосумісності у сучасному багатонаціональному операційному середовищі.

Список використаних джерел

1. Levytska A. Changes in english grammar under the influence of text messaging and social media XXXVII international scientific and practical conference «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» September 4-6, Bergen, Norway 2024. 127-133 p. див
2. Levytska A. English Language in the Digital Literacy Era Challenges for Teaching and Learning XXXVIII international scientific and practical conference «Development of Modern Science: State, Problems and Prospects» September 11-13 Brno, Czech Republic 2024. с.151-154 див
3. Levytska A. Linguistic rubicon: Can artificial intelligence be a bearer of language? Modern trends in the development of economy, technology and industry 15/02/2024 Canada, Toronto – с. 114-115 див
4. Ільченко А.І. Англійська мова як складова бойової спроможності: трансформація підготовки офіцерів ЗСУ в реаліях сучасної війни Modern science: research, economy, and innovation. Collection of Scientific papers with proceeding of the 4th international scientific and practical conference. січень 21-23, 2026. Загреб, Хорватія с.227-231